

М А Н И Ф Е С Т

на инициативата „За българска кирилица“

Защо българска кирилица?

На кирилица пишат в дванайсет държави и над 250 милиона души.

Отворете случайна страница от българска, руска, сръбска или монголска книга и ще откриете две неща – ние всички използваме кирилска писменост и на всеки език тя изглежда различно. Кирилицата ни свързва, но и различава, като изразява нашите индивидуалности.

Писмеността е навсякъде около нас и оставя своя отпечатък върху всички, дори и върху тези, които не могат да четат. Освен начин за общуване и обмен на информация, тя е система от символи, образи, запечатани в недрата на подсъзнанието ни.

Опознаваме буквите много преди да се научим да четем. За троянската керамика или Панагюрското съкровище научаваме много по-късно. Първото е чаровна регионална особеност, а второто – артефакт, докато буквите носим в сърцата си доживот.

Нашата писменост, заедно с общия ни български език, е в основата на нашата национална принадлежност.

Българската кирилица е богата на знаци, но бедна на изразни форми. Шрифтовете на кирилица са малко и с преобладаващо руски характер и произход. Вследствие на нашето незнание, инертност, незаинтересованост или мързел, ние се размиваме и губим своята културна идентичност.

Българска или руска кирилица?

През 1708 година Петър I утвърждава „Гражданский шрифт“. Реформата цели да опрости състава на руската азбука и да замени съществуващите църковнославянски шрифтове с образци, близки до европейските и по-подходящи за печат на светска литература.

През следващите десетилетия новата руска азбука продължава да се развива и през XVIII–XIX век се превръща в основа за реформите, последвали и при другите народи, използващи кирилица. Характерно за руските шрифтове и техните производни става използването на редовни букви с формата на умалени главни.

В средата на XX век в България се появява и развива различна гледна точка. Редовните букви започват да се различават от глав-

ните, придобиват горни и долни гължини, а някои от главните букви се видоизменят.

Българската кирилица се доближава като графичен ритъм, естетическо и функционално разнообразие на формите до латиницата. По своя характер тя се превръща в уникална графична система, част от нашата културна идентичност.

Ситуацията днес

Във всекидневната ни практика се използват и двата модела кирилица – руска и българска. Дори хората, които знаят и предпочитат българския вариант, ежедневно са принудени да използват руския заради употребата на компютър и интернет. Дори при осъзната необходимост, шрифтовете с българска кирилица все още са малко и недостатъчно познати.

Талантливите млади автори на оригинални шрифтове, най-често не намират за нужно да правят българска кирилица. Ако в шрифтовете им има кирилица, тя е в повечето случаи от руския модел, защото така шрифтът се продава по-добре.

От висшите учебни заведения по изкуствата излизат образовани и ентузиазирани дизайнери и художници, които осъзнават значението на българската кирилица, но неблагоприятната бизнес и културна среда бързо ги превръщат в конформисти.

Проблемът с така наречените „наборни шрифтове“, с които се оформят дълги текстове, е сериозен! И до днес масово в книгите се използва Times New Roman (с руска кирилица) не заради естетическите му качества, а заради това, че е най-популярният шрифт „по подразбиране“ в офисния, дизайнерския и издателския софтуер.

Това е инерцията, на която ние се противопоставяме.

Програма

Нашата основна цел е съхраняването, разпространяването и развиването на българската кирилица. Насочваме усилията си в три основни посоки:

1. Популяризиране на разликите между българската и руската кирилица както в професионалните среди, така и сред широката общественост в страната и чужбина;

2. Организиране на професионални обучения, изложби, конкурси и други изяви, подпомагащи създаването на нови образци от шрифтове с българска кирилица;

3. Привличане на държавата като защитник на българската кирилица и въвеждане на стандарти за употреба на шрифтове в държавната администрация, образованието, печатните и електронни медии.

В заключение

Културната идентичност е духовна сила, която трябва да изследваме и опознаваме. За да възпитаме децата си с любов към българското, трябва да съхраним и развием онова, които ни определя като българи. Да помним, че кирилицата тръгва от нашите земи, тя е основа на културата ни. Нека я познаваме, пазим и предаваме нататък!

Борил Караиванов
Велина Мавродинова
Илия Груев
Кирил Златков